

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان:

ارزیابی و اولویت بندی
ذخایر ژنتیکی ماهیان دریایی

مجری:

سید رضا سید مرتضایی

شماره ثبت

۵۴۴۵۵

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان طرح/پروژه : ارزیابی و اولویت بندی ذخایر ژنتیکی ماهیان دریایی

کد مصوب: ۹۵۰۹۹۶-۹۵۰۳۶-۹۵۰۱-۹۵۰۸۰-۱۲-۱۲-۱۲۴۸

نام و نام خانوادگی نگارنده/نگارندگان : سید رضا سید مرتضایی

نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پروژه ها و طرحهای ملی و مشترک دارد) :-

نام و نام خانوادگی مجری /مجریان : سید رضا سید مرتضایی

نام و نام خانوادگی همکار(ان): محمد پور کاظمی، عباس متین فر، الهام جُرفی، منصور شریفیان

نام و نام خانوادگی مشاور(ان) :-

نام و نام خانوادگی ناظر(ان) :-

محل اجرا: استان تهران

تاریخ شروع: ۹۵/۱۲/۱

مدت اجرا: ۱ سال

ناشر: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

تاریخ انتشار: سال ۱۳۹۷

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی ها و نمودارها با ذکر مأخذ
بلامانع است.

«سوابق طرح یا پروژه و مجری مسئول / مجری»

طرح/پروژه: ارزیابی و اولویت بندی ذخایر ژنتیکی ماهیان دریایی

کد مصوب: ۹۵۰۹۹۶-۹۵۰۳۶-۹۵۰۱-۹۵۰۸۰-۱۲-۱۲-۱۲-۱۲۴۸

شماره ثبت (فروست): ۵۴۴۵۵ تاریخ: ۱۳۹۷/۸/۹

با مسئولیت اجرایی جناب آقای سید رضا سید مرتضایی دارای مدرک تحصیلی دکتری در رشته بهداشت و بیماری های آبزیان می باشد.

پروژه توسط داوران منتخب بخش زیست فناوری و فرآوری آبزیان

در تاریخ ۹۷/۷/۱۱ مورد ارزیابی و با رتبه خوب تأیید گردید.

در زمان اجرای پروژه، مجری در:

ستاد ■ پژوهشکده □ مرکز □ ایستگاه □

با سمت مدیر بخش اصلاح نژاد و تکثیر و پرورش آبزیان در موسسه

تحقیقات علوم شیلاتی کشور مشغول بوده است.

عنوان	صفحه
چکیده.....	۱
۱- مقدمه.....	۲
۱-۱- کلیات.....	۳
۱-۱-۱- اهمیت مطالعه ذخایر ژنتیکی و حفاظت از تنوع زیستی.....	۳
۱-۲- مروری بر مطالعات انجام شده در ارتباط تنوع ژنتیکی در ماهیان دریایی.....	۵
۱-۳- اهداف.....	۱۱
۲- روش تحقیق.....	۱۲
۲-۱- کوسystemهای آبی کشور.....	۱۲
۲-۲- تنوع گونههای ماهیان خلیج فارس و دریای عمان.....	۱۲
۲-۳- تنوع گونههای ماهیان دریای خزر.....	۱۵
۲-۴- حفاظت و بهره‌برداری ذخایر ژنتیک ماهیان خاویاری.....	۱۸
۳- نتایج و بحث.....	۲۳
منابع.....	۲۹
چکیده انگلیسی.....	۳۵

چکیده

گونه های آبزیان در منابع آبی کشور تنوع بالایی دارند و شناسایی گونه ها و طبقه بندی آنها از نظر علمی و اقتصادی دارای اهمیت ویژه ای می باشد. اصولاً بهره برداری از ذخایر آبزیان باید بر اساس شاخص های بیولوژیک و اکولوژیک گونه های مختلف انجام پذیرد که برای این منظور شناخت پراکنش و تنوع جمعیت های هر گونه آبزی، کلید راهبردی جهت بهره برداری اصولی و حفاظت از ذخایر ژنتیکی محسوب می شود. بررسی صفات زیستی، پراکنش جغرافیایی، تنوع گونه ای، جایگاه اکولوژیک و فراوانی گروه های گونه ای در اکوسیستم های دریایی، منابع آب های داخلی و سامانه های پرورش آبزیان کشور می تواند زمینه برنامه ریزی برای حفاظت و بهره برداری پایدار از ذخایر ژنتیک آبزیان را فراهم سازد. در طول سه دهه گذشته با پژوهش های انجام گرفته بر روی آبزیان کشور، اهمیت این ذخایر ژنتیکی کاملاً مشخص گردیده و ضروری است به منظور بهره برداری پایدار از این ذخایر، راهکارها و روش های مناسب حفاظت و برداشت گونه های اقتصادی مناسب را به بهره برداران ارائه نمود. لذا این پژوهش به مدد مطالعات قبلی و با هدف اولویت بندی ذخایر ماهیان دریایی از ابعاد حفاظتی و بهره برداری انجام گردید. نتایج این مطالعه نشان داد که در آب های جنوب کشور ماهیان هامور، صیبتی، سوکلا، راشگو و کفال و در آب های شمال کشور ماهیان خاویاری (فیل ماهی و ازون برون)، آزاد، سفید، سوف و کپور دریایی برای آبرزی پروری و بهره برداری پایدار در الویت قرار دارند. ماهیان در معرض خطر در جنوب کشور شوریده، حلوا سفید، سرخو، هامور و کوسه ماهیان و در شمال کشور ماهیان خاویاری می باشند.

کلمات کلیدی: تنوع ژنتیکی، تنوع گونه ای، خلیج فارس، دریای عمان، دریای خزر